

Világosság

A ROMÁNIAI MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG NAPILAPJA
 BOLCSVAR, 1948 október 10, szerda. V. ÉVFOLYAM, 245. szám.

A nemzeti kérdés megoldása a Román Népköztársaságban

Irá: LUCA LÁSZLÓ

a Román Munkáspárt Központi Vezetőségének titkára

(Megjelent a Kommunista és Munkáspártok Tájékoztató Irodája folyóirata, a „Tartós békéért, népi demokráciáért” október 15-i számában.)

A tartós békéért, népi demokráciáért és szocializmusért az imperializmus és a reakció ellen folytatott harcban, a nemzeti kérdés a multban is, ma is a munkásosztálynak és élcsapatának — a kommunista és munkáspártoknak — egyik fontos problémája valamennyi népi demokrátiás országban.

Miben áll ezekben az országokban a nemzeti kérdés?

Tudni kell mindenképp, hogy a hős Szovjet Hadsereg által felszabadított népek, vagy azok a népek, amelyek ennek segítségével vittak ki nemzeti függetlenségüket, csak akkor biztosíthatják a népi demokrácia fejlődését a szocialista építés útján ha megőrzik nemzeti szuverenitásukat.

A görögországi, törökországi, franciaországi, olaszországi és a többi „Marshall-terv” által „baldogító” államok sorsa igazolja ama tényt, hogy az amerikai imperializmus beavatkozása ezeknek az országoknak a belügyeibe, megfosztja őket a gazdasági és politikai függetlenségüktől.

Mindaddig, míg nem fizik el a belső, szabadságra és háladásra szoruló népek az imperialistákat, szó sem lehet a gazdasági, politikai és művelődési problémák a nép javára történő megoldásáról, szó sem lehet a szocializmus felépítéséről.

A második világháború idején a munkásosztálynak, élén a kommunista pártokkal, az volt a fő feladata, hogy a népek minden erejét mozgósítsa a hitlerista elnyomók ellen haragra, a nemzeti függetlenség és szuverenitás kivívására.

Am a nemzeti függetlenséget és szuverenitást nem állították vissza a fasiszta iga alól felszabadult összes országokban. Azok a népek pedig, amelyeknek a győzedelmes Szovjet Hadsereg segítségével sikerült megővniük nemzeti függetlenségüket és szuverenitásukat, még nincsenek teljesen biztonságban a függetlenségük elleni újabb mesterkedésekkel szemben.

A jelen pillanatban az amerikai imperializmus, valamint az azt követő Anglia és Franciaország támadó blokkot alakít a szabadságszerető népek ellen. Új imperialista csoportosulás alakul tehát, amely Hitler terveit átvéve, újabb büdös háborút készít elő. E csoportosulás egyik célja, hogy a népi demokrátiás országok népi mozgósítását, nemzeti függetlenségüktől és szabadságuktól, az imperialisták megfosztják, hogy a polgár-töredéki reakció és a szocialisták segítségével támaszpontokat létesítsenek a népi demokrátiás országok és a Szovjetunió ellen.

A nemzeti függetlenség és szuverenitás megőrzésének és szuverenitás megőrzésének a fasiszta és az imperialista támadás feltámasztásának veszélyével szemben, létfontosságú problémája az összes keleti és délkelet-európai népköztársaságoknak

A nemzeti függetlenség és szuverenitás megszűnésén a szocializmus építése is a népköztársaságoknak csak úgy biztosítható, ha a népi demokrátiás országban az összes demokrátiás erők — munkásosztály, szegényparasztosság és értelmiség — nemzeti-

segre való tekintet nélkül egyesülnek a dolgozók nemzeti szolidaritásának, a népköztársaságok közötti kölcsönös segítségnek jegyében és a Szovjetunió, a legatlasmasabb imperialistaellenes erő körüli tömörülnek

Minden széthúzás a demokrátiás és szocialista arcvonalban egyet jelent a népek nemzeti érdekeinek elárulásával, egyet jelent a szocializmus építésében megszerzett nagyjai elvesztésével. Példa e tekintetben Jugoszlávia, amelyet Tito Károlj Rankovics és Dzsijasz Nikkije provokáló magatartásával elzigelel a Szovjetuniótól és a többi népi demokrátiás országoktól és az imperializmus karjaiba taszít.

A nemzeti függetlenség és szuverenitás külső imperialista merényletek elleni megvédésének problémáján kívül, egyes népköztársaságok számára, amelyek több nemzeti segítséget igényelnek, vagy jelentős nemzeti bizalmat rendelkezők, felvetődik még a nemzeti kérdés megoldásának problémája is országunk bejében.

Közép-, Kelet- és Délkelet-európai népek saját tapasztalataikból győződhetnek meg egész történelmük folyamán ama marxista tétel igazságáról, miszerint „nem lehet szabad az a nép, amely elnyom más népeket”.

A nemzeti kérdés antidemokrátiás megoldása a volt Osztrák-Magyar birodalomban, majd azokban az országokban, amelyek a Hatsburg birodalom összeomlása után alakultak, vagy szétcsúszottak ki határait, súlyos következményekkel járt ezen ország népei számára és sok keserűséget és szenvedést okozott a népi tömegeknek.

Marx, Engels, Lenin és Sztálin nem engedtek semmiféle kompromisszumot a nemzetek önrendelkezési jogának kérdésében. Lenin és Sztálin bírálta alá vették a nyugati szociáldemokraták helytelen magatartását a nemzeti kérdést illetően, akik a nemzetiségek részére csak kulturális önrendelkezést követeltek. Rámutattak arra a veszedelmes, amelyet ennek a kérdésnek a helytelen és antidemokrátiás megoldása jelent, mind a munkásosztályra, mind pedig az uralkodó nemzetek népi tömegeire. Lenin és Sztálin kijelölték a demokrátiás mozgalom konkrét feladatait az oroszországi nemzeti kérdés megoldását illetően. És ugyanakkor egyaránt harcoltak a nagyorosz sovinizmus és az elnyomott nemzetiségek polgárságának reakciós nacionalizmusa ellen.

Lenin és Sztálin utóhatásait követve, a bolsevik Pártnak sikerült mozgósítania a munkásosztályt és a cári Oroszország elnyomott nemzetiségeinek népi tömegeit és sikerült őket közös harcra frontba egyesítenie mind a cárizmus, mind pedig saját földesurak és polgárságuk ellen.

A volt osztrák-magyar birodalom jellemző példáját mutatja a nemzeti kérdés antidemokrátiás megoldásának. A nemzeti kérdés helytelen felfogása és a munkásmozgalom (párt, szakszervezet, szövetkezetek, stb.) nemzetiségi szempontok szerinti felszámolása megakadályozta az összes városi és falusi dolgozók egyesülését a nemzeti és társadalmi elnyomás elleni harcra. Ez a tény lehetővé tette az elnyomott nemzetiségek polgárságának, hogy mozgósítsa a munkásosztályt és ezen (Cikkünk folytatása a 2-ik oldalon.)

Az ember jogai csak a szocialista társadalomban valósulnak meg

— mondta Pavlov az ember jogainak vitájában

PARIS (Rador) — Az ember jogainak kinyilatkoztatására vonatkozó tervezet vitája folyik — meglehetősen éles hangon — az ENSZ társadalmi, emberiességi és művelődési bizottságában.

A Szovjetunió képviselője Pavlov, felhívta a figyelmet arra, hogy valóban testvéri viszony nincs és nem is lehetséges, csak a szocialista társadalomban, ahol megszűnik az ember ember által való kihasználása.

Számos példát idézett arra, hogy még ma is létezik a faji megkülönböztetés az Egyesült Államokban. Délafrikában és majdnem valamennyi gyarmaton.

Pavlov idézte Truman elnök kijelentését, aki elismerte, hogy az Egyesült Államokban tettlegességgel, megfélemlítéssel és testi kínzással sértik meg a négerk méltóságát. Hasonló példákat idézett az angolok indiai gyarmati törvénykezéséről, ahol az elmúlt negyedszázad alatt 15 millió ember pusztult el éhhalál következtében. Megemlítette, hogy nemcsak Indiában, hanem az Egyesült Államokban is történik ilyesmi. Így például Caraway szenátor a kongresszusban elmondott beszédében kijelentette, hogy az Egyesült Államokban naponta mintegy ezer ember hal éhen.

A halálbüntetésnek békeidőben való megszüntetéséről szólva Pavlov emlékeztetett arra, hogy a Szovjetunióban nincsen halálbüntetés, majd kijelentette:

— Ugyhiszem, hogy ezt a példát más államok is követhetnék.

A SZOVJET LESZERE-
LÉSI JAVASLAT
VITÁJA

Az ENSZ közgyűlésének második bizottsága október 15-én folytatta az atomfegyver betiltására, a fegyverkezés s a haderők egy éven belüli csökkentésére, valamint a rendszabályok végrehajtásának ellenőrzésére irányuló szovjet javaslat vitáját.

Malik szovjet kiküldött felszólalásában megállapította, hogy a fegyverkezés csökkentését és az atomfegyverek betiltását célzó javaslat felett még mindig nem döntöttek. Emlékeztetett arra, hogy az Egyesült Államok és Anglia a hadfelszerelések bizottságában minden tőlük telhetőt megtettek, hogy eltemessék a haderő csökkentésének még a gondolatát is. Hangsúlyozta, hogy a szovjet javaslat konkrét és gyakorlati utmutatást tartalmaz a haderő csökkentésére és legfontosabb feladatnak tartja ezzel kapcsolatban az atomfegyver betiltását.

Malik felkérte az albizottság tagjait, foglaljanak el határozott álláspontot a szovjet javaslat aipelveivel kapcsolatban és hozzanak ennek megfelelő határozatot.

A többség képviselői — akárcsak a multban — most sem tudtak semilyen ellenvetést tenni a szovjet javaslat alapelveivel szemben.

Az amerikai kiküldött csak annyit tudott mondani, hogy a szovjet javaslatot elfogadhatatlannak az Egyesült Államok számára és kihatásait az alkalmát, hogy az amerikai sajtóból átvett ostromba rágalomokkal illesse a Szovjetuniót.

Beszédével az amerikai delegátus saját magát leplezte le, mint azoknak a köröknek a képviselőjét, akik a közgyűlésben makacsul ellenzik a béke és a népek biztonságát célzó javaslatokat.

Trizonia megalakításáról tárgyaltak Frankfurtban

BERLIN (Rador) — Október szövetséges képviselőkhez közel 16-án Frankfurt am Mainban a jó jól értesült körökből szerzett három nyugati hatalom értekezletét tartott. A tanácskozáson Clay most megtartott értekezlet rend-amerikai, Robertson angol és Nol-keret francia tábornok, valamint a katonai kormányzó politikai tanácsadói vettek részt.

Amint a német sajtó jelenti, az értekezletnek az alábbi három pontja volt:

1. Trizonia megalakítása.
2. Az angol-amerikai ki- és beviteli iroda egyesülése a francia ki- és beviteli irodával.
3. Az adókérdés.

Amint az ADN hírügynökség, a

szövetséges képviselőkhez közel 16-án Frankfurt am Mainban a jó jól értesült körökből szerzett három nyugati hatalom értekezletét tartott. A tanácskozáson Clay most megtartott értekezlet rend-amerikai, Robertson angol és Nol-keret francia tábornok, valamint a katonai kormányzó politikai tanácsadói vettek részt.

Amint a német sajtó jelenti, az értekezletnek az alábbi három pontja volt:

1. Trizonia megalakítása.
2. Az angol-amerikai ki- és beviteli iroda egyesülése a francia ki- és beviteli irodával.
3. Az adókérdés.

Amint az ADN hírügynökség, a

Megkezdődött

a Köztársasági Tanácsnak választása Franciaországban

PARIS. (Rador) — Franciaországban vasárnap tartották meg a Köztársasági Tanács választásának első szakaszát.

Mintegy 38.000 községi tanács 10.011 kiküldöttet választott. Ezek 3032 tartományi tanácsossal és a nemzetgyűlés 545 képviselőjével egyetemben november 7-én megválasztják a Köztársasági Tanács

320 tagját, amely a nemzetgyűlés mellett a második, tanácsadó jellegű, parlamentáris szerv lesz Franciaországban.

Ez a rendkívül bonyolult választási rendszer előnyben részesíti a kis falusi körzeteket, mint a nagy városokat, ahol a munkásság nagy számban él.

LEGUJABB

A kínai néphadsereg befojezte Santung felszabadítását

NANKING. (Rador) — A kínai néphadsereg csapatok október 15-én felszabadították Kelet-Santung fontos kikötővárosát, Cse-Fu-t és Linyi-t, a jelentős délantungi várost. Cse-Fu és Linyi elfoglalásával Santung, Kína leggazdagabb tartományának felszabadítása befejezettnek tekinthető.

Leértékelték a frankot

PARIS. (Rador) — Mjután a most jelentették, hogy a francia az eddigi 882 frankkal szemben francia kormány pénzügyi képviselői több alkalommal is megcserélték a francia frank beváltási árfolyamát megcserélték a francia frank árfolyamát. Ezek szerint egy értékelést jelent, hogy a francia frank árfolyama

PARIS. (Rador) — Mjután a most jelentették, hogy a francia az eddigi 882 frankkal szemben francia kormány pénzügyi képviselői több alkalommal is megcserélték a francia frank beváltási árfolyamát megcserélték a francia frank árfolyamát. Ezek szerint egy értékelést jelent, hogy a francia frank árfolyama

A nemzeti kérdés megoldása a Román Népköztársaságban

(Elsőoldalt cikkünk folytatása).

nemzetiségek népi tömegeit az uralgó nemzeti-demokratikus mozgalmak elleni küzdelemre.

Az osztrák-magyar birodalom összeomlása után, az újonnan alakult országok (Csehszlovákia), vagy azok, amelyeknek határai megnagyobbodtak (Románia, Jugoszlávia), a volt osztrák-magyar birodalom területével együtt számos nemzeti kisebbséget is örököltek.

Ezen országok reakciós vezetői klikkjei éppen úgy felhasználták a „Divide et Impera” jelszavát, mint a magyar magnások és a Habsburg kármárilla. Ez a jelszó, a magyarokkal és a Romániában, Jugoszláviában és Csehszlovákiában maradt többi kisebbséggel szemben népellenes és antidemokratikus, nemzeti elnyomáson alapuló politikára vezetett.

A cseh és a szerb reakcióellenfeleket szított a cseh, szlovák, ukránai, szerb, horvát és a Csehszlovákia, valamint Jugoszlávia területein élő többi népek között.

Később Közép-Európa és Balkán népei drágán fizették meg ezt a nemzetiségeket elnyomó, ellentéteket és gyűlöletet szító politikát. Veszteségek hevében nem vették észre a fejük felett függő halálos veszedelemet, a legveszélyesebb és legátadóbb formájában ujjaszülött német imperializmus — a fasiszmus — veszedelemét.

Mindezek elősegítették az ötödik hadoszlop nemzeti árulását és azt eredményezték, hogy a német fasiszmus meghódíthatta ezeket az országokat és a hitlerista Németország csatlósáivá változtatta. A nemzeti elnyomás politikájának következményeképpen, ezen országok a második világháború folyamán a nemzeti katasztrófa szélére kerültek, miután Hitler rabságában saját érdekeikkel ellentétes rablőháborúra mozgósították őket.

Romániában a Kommunista Párt volt az egyetlen párt, amely következetesen harcolt azért, hogy a nemzeti kérdést demokratikusan, a marxizmus-leninizmus szellemében oldják meg. A Román Kommunista Párt a nemzeti kérdésben Lenin és Sztalin tanításából és a Szovjetunió népeinek a kérdés megoldásánál szerzett tapasztalatából indulva ki, programjában a munkásosztály és a román demokrácia általános érdekeinek megfelelően vette be a kérdésnek a leninista elvek szerinti megoldását. Ennek következtében vont magára a román polgárságnak és a földbirtokosoknak engesztelhetetlen gyűlöletét, akik Erdélyt, Bessarábiát és Dobrogeát a maguk valósgos gyarmataivá változtatták át. A Kommunista Pártot törvénytelennek nyilvánították és illegálitásba kényszerítették. Annakidején nem sikerült szétrombolnia a nacionalista és sovinszta áramlatot, de állásfoglalása később hozzásegítette a Pártot ahhoz, hogy az új történelmi feltételek közepette igazságos formában oldja meg a nemzeti kérdést, hogy megsemmisítse a reakciós klikket és a Romániában együttélő összes nemzetiségekhez tartozó dolgozókat egyesítse az országnak népköztársasággá történő átalakítását célzó harcra.

A romániai polgárság és a földesurak pártjainak csak a Kommunista Párt ellen irányuló legvadabb terrorral sikerült a maguk számára biztosítani az uralmat, ők élesítették és táplálták a nacionalista gyűlöletet, hozták létre a nacionalista, pogromista mozgalmat, amely a Romániában élő nemzeti kisebbségek ellen irányult.

A vezető osztályok által gyakorolt nemzeti elnyomás meggyengítette a nép ellenállását és elősegítette Antonescu és a román fasiszta árulását, akik az országot a fasiszta Németország karjaiba döntötték. Így történt meg azok a tárgyi feltételek, amelyek lehetővé tették Hitler számára a gyaluzatos zsarolást, hogy egy Romániától, mint Magyarországtól sokszáz ezer katonát kaphasson rablőháborújához, esélytelenül játszva ki Erdélyt, amelyet egyidejűleg mindkét országnak eddig.

A fasiszmus katonai leverése és a kelet és délkelet-európai népek nemzeti felszabadítása után a nemzeti kérdés terén még tovább éltek a fasiszmus maradványai.

Romániában, Csehszlovákiában, Jugoszláviában és Magyarországon a belső reakció és a külföldi imperialista körök az országhatárok megvonásának kérdésével kapcsolatban megkísérelték újra ellentéteket szítani, ezeket az országok népei között nacionalista gyűlöletet felkeltetni. A különböző együttélő nemzetiségeket egymás ellen izgatva, megkísérelték szétrombolni a demokratikus erők egységét.

Azzal az ürüggyel, hogy önkéntes zászlóaljkat szervez a hitlerizmus elleni arcvonal számára, Maniu (a volt nemzeti parasztpárt vezetője) fegyveres bandákat hozott létre, amelyeket a Szovjet és a Román Hadsereg által felszabadított békés északerélyi magyar lakosság ellen indított rohamra. Ezek a bandák sok ezer magyar nemzetiségű munkást, parasztot és értelmiségit tartóztattak le és kintoztak meg. Maniu felfegyverzett bandái számos erdélyi várost és fajú raboltak ki, sokszáz magyar nemzetiségű állampolgárt öltek meg. Az angol-amerikai ügynökök által támogatott magyar és román reakció provokációi folytán, az angol-amerikai zsarolás következtében a sovinszta izgatás nemcsak a szakszervezetekbe és más munkásszervezetekbe furakodott be, hanem magába a Kommunista Párt soraiba is.

Pártunk kénytelen volt harcolni ez ellen az erős sovinszta mozgalom ellen, kénytelen volt felvenni eréllyel és bátran a harcot az összes nacionalista és polgári elhajlások ellen. A nemzeti gyűlölködés terjesztése ellen harcolva a Román Kommunista Párt megmutatta a széles néptömegeknek, hogy:

„Az erdélyi magyar lakosságot a demokrácia erők szövetségének tekintik a reakció ellen. A reakció volt és marad a román nép és az együttélő nemzetiségek által kivívott szabadságjogok legfőbb ellensége.” (Gh. Gheorghiu-Dej elvtárs a RKP 1946. július 6-i plenáris ülésén betorzestelt jelentése.)

A román nép és az együttélő népek, főleg pedig azok legnépesebbike — a magyar nemzetiség — közötti kapcsolatok kérdése képezte demokratikus rendszerünk egyik legbonyolultabb megoldandó kérdését.

Pártunk a román és magyar dolgozók széles tömegeit mozgósította a reakciós és sovinszta jelszavok ellen, a román és magyar reakciós burzsoázia és földesurj osztály provokálási ellen, mozgósította őket a föld, a szabadság és az új demokratikus rendszer megteremtésének harcában.

A sovinszta hullámot megtörték akkor, amikor a román és magyar zseléket mozgósítottuk, hogy a román és magyar földesurak birtokait egyaránt kisajátítsák és ezeket a földeket egyenlően osszák szét. A sovinszta hullámokat még az is visszaverte, hogy a román és magyar munkásokat mozgósítottuk a parlament reakciós többségre támaszkodó kormány eltávolítására és a demokratikus szabadságjogok kivívására.

A magyar lakosság nemzeti mozgalmá, amelynek élén a Magyar Népi Szövetség politikai tömegszervezete áll, egyre inkább új tartalmat kapott. Ez a mozgalom a magyaroknak a Maniu-féle sovinszta terror elleni „általános” érdekvédelemből áttért a falusi és városi magyar széles dolgozó tömegek védelmére. Ezek a dolgozók egyesültek a román munkásosztályal a reakció és a külföldi imperialisták beavatkozása ellen és ezzel véglegesen és teljes határozottsággal lecsatlakoztak a román népként egy új, szocialista Románia megépítéséért folytatott harcához.

A népi demokrácia a sovinszmus ellen folytatott harcával lényegében megoldotta Romániában a nemzeti kérdést és ma az e téren fellelhető múltbeli maradványok ellen harcol. A magyar lakosság, amely több mint másfélmillió lelket számol, országunk legnépesebb együttélő nemzetisége és ugyanolyan jogoknak örvend, mint az ország összes többi honpolgárai.

A Nagy Nemzetgyűlésben a különböző pártok és szervezetek jelölt listáin megválasztott képviselőikön kívül a magyar lakosságnak 30 képviselője van, akiket a Magyar Népi Szövetség listáin választottak meg. A magyar lakosságnak megvannak a képviselői az összes közigazgatási szervekben, kezdve a helyi közigazgatási és gazdasági szervektől egészen a közfarsaság kormányáig.

Az együttélő népek teljes szabadságban használják anyanyelvüket a közigazgatási és bírósági szervek előtt. Az állami intézményeknél, az iparvállalatoknál, kereskedelmi vállalatoknál, stb., minden nemzeti megkülönböztetés nélkül történik az alkalmazás. A magyar lakosság pleni tanoktatását teljes egészében bekapcsolták a közköztudományi rendszerébe, a tanulók és tanítók jogainak korlátozására irányuló faji jellegű intézkedéseket pedig hatálytalannítottuk. Új magyar nyelvű állami iskolákat, továbbá egy fiziológiai, filozófiai, jogi, gazdaság-politikai, természettudományi, orvostani és gyógyszerészeti fakultásokkal rendelkező egyetemet létesítettünk, melyeken az előadási nyelvet magyar, 1798 elemi iskola, 230 középiskola, 18 liceum és ipariskola, 16 kereskedelmi iskola, 27 pedagógiai iskola, 3 szakmai és közgazdasági iskola és 281 kisdudóváda létezik, amelyekben az előadási nyelv szintén magyar. Még van ezen kívül 71 orosz-ukrán elemi iskola és egy középiskola, valamint 61 elemi és két középiskola, amelyeknek előadási nyelve szerb. Jóllehet a német nemzetiségi lakosság kérdését Románia rabságadottsága és Hitler hűbéres államává való átalakításában játszott nagy szerepe miatt még nem oldottuk meg, a német lakosság már most rendelkezik saját anyanyelvű iskolákkal: 52 kisdudóváddal, 408 elemi iskolával, 37 középiskolával és egy egészségügyi alkalmazottakat kiképző iskolával.

1944 augusztus 23-án előtt Romániában mindössze csak egy magyar nyelvű újság jelent meg és néhány német nyelvű fasiszta lap és folyóirat. Ma minden együttélő nemzetiség saját nyelvén való teljes irasszabadságot élvez. Így magyar nyelven 12 napilap, 10 hetilap és 25 időszakos lap jelenik meg; német nyelven két napilap és három hetilap; szerb nyelven két újság, örmény, görög és lengyel nyelven egy-egy újság jelenik meg. A zsidó lakosságnak 9 lapja jelenik meg, amelyek közül hat román, egy magyar és kettő jidis nyelven.

Az együttélő nemzetiségek saját kiadványainak mellett az Állami Kiadónál és az „Orosz Könyv”-nél, az Országos Szakszervezeti Tanács és a

Román Munkáspárt kiadványainak külön tagozatok vannak, amelyek a Román Népköztársaságban lakó népek nyelvén könyveket és röpiratokat adnak ki.

1944 augusztus 23-án előtt nem létezett Romániában egyetlen állami színház sem, az együttélő nemzetiségek részére. Ma magyar nyelvű állami színház működik Kolozsváron, állami székely színház Marosvásárhelyen, állami színház Magyar nyelvű állami színház Aradon, magyar nyelvű színház Szatmáron és népszínház Kolozsváron, amelyek magyar tagozattal Szepsiszentgyörgyre fogják áthelyezni. Összesen tehát hat nemzeti színház.

A művészeti minisztérium Kolozsvárt vezérfelügyelőséget létesített a magyar művészet részére, képzőművészeti, zene és színművészeti tagozattal.

A zsidó lakosságnak Bukarestben van egy állami színháza — az „Ikufu” — és számos színtársulat vidéken. Kolozsvárt működik egy egy állami magyar zeneművészeti és színművészeti akadémia az együttélő nem-román nemzetiségek részére.

Ime egy néhány a népi demokrácia megvalósításai közül az együttélő nemzetiségekre vonatkozóan. Ezeket a megvalósításokat a Román Népköztársaság alkotmányja írja elő.

A Román Népköztársaságban, ahol négy évvel ezelőtt még a nemzeti gyűlölet pusztított, megalkottuk a reakció veresérdek és a nemzeti kérdés demokratikus megoldásának eredményeképpen a városi és falusi dolgozók munka-egységét, nemzeti különbözőségei nélkül.

A nemzeti kérdés megoldásában a Román Munkáspárt három forrásból merített: a szocialista forradalom nagy tanítóinak Marx, Engels, Lenin és Sztalin tanításából; az első szocialista állam, a Szocialista Szovjet Köztársaságok Szövetsége nagyszerű tapasztalataiból, amelyek teljes mértékben beigazolták a nemzeti kérdés marxista-leninista elméletének helyességét, saját harcunk tapasztalataiból.

A nemzeti kérdés megoldásáért folytatott harcunkban még a múlt százas maradványait le kell küzdenünk, ugyanis a polgári nacionalista ideológia befolyását, a bundizmus és

más, a marxizmus-leninizmustól idegen felfogás befolyását.

Mi nem fogadjuk el azt, hogy a tömegektől való állítólagos elszigetelés ürügye alatt kompromisszumot kössünk a polgári nacionalistákkal és usszunk a sovinszta áramlatokkal, amelyek a nemzeti elnyomásnak következményei, vagy amelyeket a fasiszta hódítók idéztek elő a második világháború során. Hiba volna, ha kompromisszumot fogadnánk el és előjogokat adnánk egyik nemzetiségnek a másik rovására. A marxista-leninista pártok egyetértésben szembe kell szálljanak azokkal az egészségtelen, sovinszta áramlatokkal, melyek olykor széles tömegeket öntenek el azon a címen, hogy a népi demokrácia érdekeit szolgálják.

A jugoszláv népek hősi harca a fasiszmus ellen és a demokráciáért egyesítette Jugoszlávia népeit saját áruló burzsoáziájuk ellen. A harci közösség nagyon kedvező objektív feltételeket teremtett a jugoszláv népek közötti viszáltykodás és összetűzések végleges felszámolására. Azonban a Jugoszlávai Kommunista Párt vezetőinek polgári nacionalista elhajlása annak a veszélynek teszi ki Jugoszlávia népeit, hogy újból elveszítsék függetlenségüket és az imperialista rabság igájába esnek.

Tito klikkja a nacionalizmus lejtőjén csuszva elszigeteli Jugoszláviát az új demokrácia országainak testvéri népeitől. A Tito klikkja polgári nacionalistáinak féltelen román-ellenes, magyar-ellenes, bolgár-ellenes és szovjet-ellenes hadjárata kétségtelenül összetűzésre vezet Jugoszlávia különböző nemzetiségei között, kompromittálja népei barátságát.

A népköztársaságok különböző utakon értek el a nemzeti kérdés megoldásához. A munkásosztály szolidaritásának érdekében és a nacionalista reakció elleni sikeres harc érdekében, a szocialista imperialista-ellenes front megerősítése érdekében, a szocializmus építésének érdekében, az összes kommunista és munkáspártoknak éberebbé kell lenniük a polgári nacionalizmus elleni harcban és megingathatatlanul tovább kell alkalmazniuk a nemzeti kérdésben Marx, Engels, Lenin és Sztalin tanítását.

November 7-re elkészül a belényesi városi népfürdő

BELENYES. (Levelezőnk írja.) A belényesi görög katolikus egyseget szolgáló fürdő már november 7-én teltől áll majd. Ezzel munkálatai serényen folynak. Magyarok és románok, asszonyok, leányok, férfiak, munkások, értelmiségiek és földművesek építik az új népfürdőt, melynek alapkövét augusztus 23-án tették le ünnepélyes keretek között. Az építés kezdeti nehézségekkel küzdött, de az időközi bizottság kollektív munkával oldotta meg a kérdést.

Nagy érdeklődés mellett zajlottak le Szamos megyében a MNSz választások

DÉS (Levelezőnk írja) Október 10-én 20 szamosmegyei szervezetnél, ezekből 4 járási székhelyen zajlottak le a MNSz tisztújító közgyűlései. Jellemző, hogy Bálványosváralján a zsirosgazdák zavarkeltés céljából egy asszonyokból álló csoportot szerveztek. A Munkáspárt helyi szervezeteinek cbersége eredményképpen azonban ezt sikerült idejében leleplezni. A reakció más helyeken a megfélemlítés és hamis hírek terjesztésének elővált fegyveréhez nyúlt, de a dolgozó földművesek politikai lag tájékozottabbak voltak, mintsem, hogy hitelt acnának a nagygazdák mesterkedéseinek. Széken például oly nagy volt a választások iránti érdeklődés, hogy a gazdakör ragytermben 350 ember szorongott, míg százötvenen rekedtek odakint, akiknek a bentlévők felváltva adták át helyüket, hogy ők is résztvehessenek a gyűlésen. A vezetés meggyeserte mindegyik dolgozó nép kezébe került. Minden céljozo magyar ember nagy érdeklődést tanúsít a MNSz iránt és megkezdődött azok beiratkozása, akiket a reakciós elemek tavoltartottak a szervezetből. A MNSz munkáiához a legmesszebbmenő támogatást Szamos megyében is, mint mindegyiket a Román Munkáspárt nyújtja.

A Nemzeti Bank fiókja megkezdte működését Krasznán

KRASZNA. — (Levelezőnk írja.) Mondja, hogy a bankfiók két hónapja működik. Ez alatt az idő alatt a bankba olvadó kisebb bankok ügyeit infezte és a szociálpárosztok kölcsönnyeléseit végezték. Ezenkívül igen sok dolgozó helyezi pénzét a bankba, ami bizonyította a lejáll-

A világ demokratikus ifjúsága köszönti a harminc éves Komszomolt

MOSZKVA. (Rador.) — A lenini Komszomol alapítása 30.ik évfordulója közeléül a Szovjet Ifjúság Antifasiszta Bizottságához számos üdvözlő levelet a különböző külföldi demokratikus ifjúsági szervezetektől.

A Franciaországi Köztársasági Ifjúsági Szövetség üdvözlő levelében többek közt ezeket írja: „Bizonyosak vagyunk abban, hogy hazánk egész haladó ifjúságának érzelmeit fejezzük ki, amikor testvéri köszöntésün-

ket küldjük a Szovjetunió ifjúságának a komszomol harmincadik évfordulója alkalmából.”

A francia demokratikus ifjúság szövetsége köszönetet mond a szovjet népek és lángeszű vezetőjének, Sztalin generalisszimuszának, a népek függetlensége védelmezőjének az amerikai imperialisták tervei ellen.

Kína felszabadított vidékei ifjúságának szövetsége ezt írja: „Kína egész népével együtt, az ifjúság harcol Csangkajsek ellen a demokratikus

és független Kína megvalósításáért. A szovjet ifjúság példája lelkesít bennünket Kína felszabadításáért vívott harcunkban.”

A Bolgár Ifjúság Szövetsége így ír: „A bolgár nép és a munkásifjúság elismeréssel adóznak a Szovjetunióknak, Bulgáriának a fasiszta rab-szolgaságból való megszabadításáért vívott harcban nyújtott felbecsülhetetlen segítségért, valamint azért a támogatásért, amelyet Népköztársaságunk és a szocializmus nagy művének felépítéséért folytatott küzdelmünkben nyújt. Mindig is tanultunk és ezután is fogunk tanulni a Szovjetunió ifjúságától.”

Négymillió nő és ifju vesz részt a vietnami szabadságharcban

SZÓFIA. (Rador.) — A vietnami felszabadító mozgalom két vezető személyisége vendége a bolgár demokrata ifjúság szövetségének. A két vietnami vezető a bulgáriai viszonyokat és munkamódszereket tanulmányozza.

Egy sajtóértekezlet során beszámoltak a vietnami nép hősiességéről a francia imperialisták

ellen s rámutattak arra, hogy az arevonalakon és az elfoglalt területeken az ifjúság női szervezetei több mint 4 millió tagja támogatja a felszabadító harcot. Elmondották azt is, hogy több mint 500.000, a vietnami szak-

szervezeti szövetségbe tömörült munkás vesz tényleges részt a felszabadító küzdelemben.

Kolozsváron tartották országos kongresszusukat a vendéglátó iparosok

KOLOZSVÁR. — Szombaton, október 16-án, az ország 24 vármegyéjéből és Bukarestből az ottani vendéglátóipari szervezetek képviselőitől mintegy 200 vendéglős gyűlt össze Kolozsváron az USIC keretében működő vendéglátóipari szervezet által megrendezett kétnapos országos kongresszusra. Milea Silviu, a kolozsvári USIC elnöke nyitotta meg a nagygyűlést.

A tárgysorozat előtt S. Zaharie központi titkár szólott az USIC hivatásáról, majd S. Zoltán országos alelnök bel- és külpolitikai tájékoztatót tartott.

A másfél napon át rövid megbeszélésekkel folyó értekezlet két központi kérdés körül mozgott. Az egyik a vendéglátó iparosokat terhelő, mint negyvenféle kötelezettség lehetősége egyszerűsítése és egységesítése, a másik a vendéglátó iparosoknak az eddigieknél komolyabb beilleszkedése a demokratikus rendszerbe.

A szakmai kérdéseket dr. Bokor Sándornak, a kolozsvári szervezet ügyészenek beszéde vezette be, aki rámutatott arra, hogy a különböző rendelkezések végül anyira bonyolulták a vendég-

lősök könyvelési, nyilvántartási és fizetési kötelezettségeit, hogy azok már alig lehet eligazodni, másfelől önkritikára hívta fel a vendéglősöket, akik között még mindig sokan nem értették meg, hogy a mai demokratikus rendszerben mi a hivatásuk.

Kamla Vilmos a kolozsvári USIC titkára, a vendéglátóipari üzletek mértékletes elszaporítására mutatót rá.

— Lehetséges állapot, hogy negyven ezer italmérési engedély legyen Erdélyben. Minden komprománált, kétes egyéniség falatozóit vagy keresmát nyit. Ez az oka, hogy a szakma tele van antidemokratikus, reakciós elemekkel.

— Szükség van az összes ipar- és kereskedelmi tevékenység felülvizsgálatára, politikai megbízhatóság és szakmai képzettség szempontjából.

A részletkérdéseket a kolozsvári szervezet által kijelölt előadók dolgozták fel, szombaton délután pedig sor került a felszólalásokra. Bukarest, Arad, Temesvár, Konstanca, Ploesti, Galac, Turnu-Severin és még számos város kiküldöttjei ismertették helyi körülményeket és hiányosságait.

Milliókat érő briliánsokat csempésző bandát tartóztattak le a határon

NAGYVÁRAD. — Többmillió értékű briliánsokkal és egyéb aranytárgyakkal, dollárokkal jól megpakolt tiltott határátlépésben mesterkedő társaságot felfedeztek a határőrök. A határátlépésen tettenért társaság tagjait: Bachmann Arthur és Bachmann Ádám bukaresti, Lebovits Helen szatmári, Fischer Izrael és Roth Sándor nagyváradi lakosokat, a határőrök letartóztatták. Átkutatásuk során egy darab egymillió kilenecszáz ezer lej, egy darab egymillió lej értékű briliáns, több kisebb, de együttesen ismét milliók értékű briliáns,

nagymennyiségű dollár és arany érmékkel, a határőrök a tettenért csempésző banda tagjait hétfőn délelőtt átadták a nagyváradi ügyészségnek.

Mozik műsora:

KOLOZSVÁR:

CAPITOL: Fekete gyémánt. Előadások: fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

FORUM: Jelentkeztek a boldogságra. A legújabb francia film. 1948-as produkció. Előadások kezdete 3, 5, 7, 9. Mátné 11-kor.

POPULAR: Jelentkeztek a boldogságra. A legújabb francia film, 1948-as produkció. Előadások kezdete fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10. Mátné fél 12 órakor.

SELECT: A fekete gyémánt. Gabriel Morlay és Charles Vanel főszereplőkkel. Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órakor.

URANIA: Stan és Bran remek itelemberek.

NAGYVÁRAD:

SCALA: A kis iskolásleány. 5, 7, 9 órakor.

CORSO: Mi gyermekek. 3, 7, 9 órakor.

TRANSILVANIA: Gavroche Péris gyermeke. 5, 7 és 9 órakor.

Időjárásjelentés

A Norvégia felett keletre húzódó heves vihareklon hátoldalán, Anglián és Franciaországon át hidegebb óceáni levegő tör előre. Közép-Európában egyelőre tovább tart a meleg délnyugati szél uralma, de egyre erősebbé válik az idő.

Erdélyben hétfőn átmenetileg változóan felhős, általában száraz és enyhe volt az idő. Kolozsváron délelőtt 18, este 9 órakor 8 fokot mértek. A légnyomás este 758 mm, alig változik.

Várható időjárás szerda délig: Ma délnyugati szél, főleg északon erős felhőzet, több helyen eső, enyhe idő. Holnap: északnyugati forduló élénkebb szél, változó felhőzet, sok helyen fűtő zápor. A hőmérséklet csökken.

Elkészítik a vállalatok az 1949. év általános gazdasági tervét

BUKAREST. (Agerpres.) — Az lat megadják. A megyei tervgazdálkodási központok az üzemek nagy részével felvették az összekötést, hogy az 1949. évre elkészítendő általános gazdasági tervhez szükséges utasításokat és irányvonalakat a terv előkészítésének munkálataiban.

Pamutot vásárolhatnak a gazdák a Comcarnak eladott vágómarha után

KOLOZSVÁR. — A kereskedelemügyi és élelmiszerügyi minisztérium kolozsmegyei kereskedelmi igazgatósága felhívja azokat a kolozsmegyei gazdákat, akik a „Comcar“ (volt Sovalcar) állami kereskedelmi társaságnak vágómarhát adtak el és az eladási jegy birtokában vannak, az apahidai szövetkezetben pamutot vásárolhatnak. Minden egyes eladott vágómarha után 4 és félkiló pamutot kapnak hivatalos áron, ha felmutatják a Comcar-tól kapott átvételi jegyet.

A Román Népköztársaság Akadémiájának ünnepélyes ülése

BUKAREST. — A román rádió éjjeli hírszolgálatának jelentése szerint tegnap, október 18-án délelőtt, ünnepélyes keretek között megnyitották a Román Népköztársaság Akadémiájának első ülést.

A munkásszótálynak és a Román Népköztársaság vezetőinek arcképeivel és szobraival díszített teremben megtartott ünnepélyes megnyitó ülésen jelen voltak a Nagy Nemzetgyűlés Elnöki Tanácsa és a kormány tagjai, a diplomáciai kar, élen Szerhej Ivanovics Kattaradze, szovjet nagyköv-

et, valamint számos közéleti személyiség.

Parhea C. I., a Román Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, az Akadémia tiszteletbeli elnökének megnyitó szavai után a kormány nevében Groza Péter dr. miniszterelnök, a Román Munkáspárt nevében pedig Gheorghie Gheorghiu-Dej első miniszterelnökhelyettes üdvözlötték a megjelenteket.

Az üdvözlő szavak elhangzása után, Traian Savulescu miniszterelnökhelyettes, az akadémia elnöke beszélt az újonnan átszerve-

zett és a népi demokratikus fejlődés szolgálatában álló Akadémia hivatásáról és annak jelentőségéről a szocializmus felé haladó Román Népköztársaság politikai, kulturális és társadalmi életében.

Az ünnepi ülést Nicolau Gheorghie zárta be, aki a Román Népköztársaság Akadémiájának elnökéül megválasztott. A határozat elfogadott határozatot olvasta fel, amelyben a nép szolgálatában álló Akadémia hivatását és szerepét szögezték le, valamint azt a támogatást, amelyet a népi kultúra továbbfejlesztése érdekében a Román Munkáspárt, a munkásszótály csapata kifejt.

Kolozsvár városrendezésének nagyvonalu tervei Uj szakszervezeti székházat építenek

KOLOZSVÁR. — A Szakszervezeti Tanács második emeletén, a tanácssteremben érdekes tervrajzkiállítás látható. E tervrajzokról nem irt eddig a sajtó s csak azok vettek róla tudomást akik a tanácssteremben megfordultak. Modern házterv. sima vonalak, az építő tervezőművészet legmaibb megmutatkozása. Egy fiatal mérnök: ifj. Salvan Virgil tervei ezek. Hogy mennyire tehetségesek és sikerültek, bizonyították rá, hogy a Szakszervezeti Tanács vezetősége elfogadta és kiállította azokat. Nyomokban — ha az ember megérti a hozzáfűzött szakszerű magyarázatokat és egy kis képzelőereje van — csodálatos kép tárul fel a közeljövő új Kolozsvárja, ahol minden célszzerű, egyszerű világos és egészséges, a lakosság életének megkönnyítésére szolgáló lesz s ahol eltűnnek a sötét, egészségtelen udvarok és roskadozó házak. Az új város büszkesége, a szervezett munkásság új szaktanácsi épülete, illetve palotája lesz, illetve a szakszervezetek háza, mert hiszen ebben a monumentális épületben helyet találhatnak majd az összes kolozsvári szakszervezetek.

jelenleg a nagy üres térségen a tyukpiac áll. Ez a telek máris a szaktanács tulajdona. A palota előtt gyülekezési tér lesz, melyre az új, jövőbeni Kolozsváron a megépítendő és rendezendő Fellegvár néz majd le.

Magának az épületnek érdekessége, hogy három részből áll. Tehát folytatólagosan építkező fel. A főépület hételeteres, simafalu, a modern építkezési stílus példája. Tárgyaló termeibe kétezer ember, magában a nagy gyűlésteremben 1000 ember fér be egyszerre. A teremnek tökéletes akusztikája lesz s minden helyről egyformán látható lesz az előadó.

A tervből tisztán kibontakoznak az épület egyes elemei: tanácsstermek, irodák, mosdóhelyiségek, könyvtár, külön sakk és biliárdterem, étkező, az alagsorban kázinó és kuglizó. Előcsarnok vezet be a házba, amelynek érdekessége, hogy lépcső helyett menedékes szerpentint vezet fel benne az emeletekre. Ez a megcélzás az építészeti legújabb vívmánya, melyet már használnak a Szovjetunióban is.

FIGYELEM! FIGYELEM!

Folyó hó 19-én nyílik meg a

„Clu”u” Állami áruház

pantáru osztálya a Dózsa György-u. 18 sz. alatt

Fenti nappal kezdődőleg eladásra kerülnek az alábbi CENTROCOM TEXTIL által kiutalt pantáruk:

10.000	m. afica
10.000	„ fehérített america
4.225	„ teniszflanel
1.679	„ barchet
552	„ pamplin
1.713	„ Loden
478	„ férfi kabátszövet
924	„ férfi ruhaszövet
939	„ női kabátszövet
280	„ női ruhaszövet
516	„ ingsejtem
723	„ minős selyem
498	„ tehermentes selyem
41	„ Mirin selyem
31	„ Crep tacote selyem
210	„ Crep Republic selyem
591	„ női Serge béles
315	„ férfi Serge béles 70 cm. széles
125	„ férfi Serge béles 110 cm. széles
604	„ ujjabéles
550 drb.	„ fejkendő
500	„ luc. férfi zokni
60	„ női harisnya
716	m. törülköző
577	„ zsebkendő

Hírek

VILÁGOSSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7.
Távbeszélő: 19-11.

Felelős szerkesztő: BALOGH EDGAR.

Lapfőmunkács: „Petőfi” Lap- és Könyvkiadó RT.

Bejegyzve a kolozsvári törvényszéknel F. soc. 2249 szám alatt.
Előfizetési díj egy hónapra 100 lej. Intézményeknek és vállalatoknak évi előfizetési díj 5000 lej. Postafelraképzéstartíj csekk számla száma: 40.025.

Szivességjuvar

Este hét óra. Biharszentandrásról gyalogszerrel érkezünk Feltűzőre: ott is van hai tagunk. A MNSz tisztújító választásával kapcsolatos szervezési és nevelési munkát végezzük. Velünk van Biró Agnes ifjúági szervezési felelős és Kakas János MNSz szervező is. Majd Feltűzőről újból gyalogosan idulunk vissza Várra, mert ilyenkor nem indul vonat és estére otthon kell lennünk.

Ballagunk az országúton, mikor hirtelen Kolozsvár felől autólámpa fénye világítja meg az utat. A hold még nem jött fel, mélysötét az őszi éjszaka. A gépkocsi túlkül, ma hirtelen megáll.

— Üljek be — hangzik a kedves, hívó szó.

Az autóban hárman ülnek: két férfi és egy nő. Mégis helyet szorítanak nekünk. Az utasok: egy házaspár és egy fiatal férfi.

Munkáink iránt érdeklődnek. A asszony erdélyi, jól beszél magyarul, a férje csak románul beszél és az a fiatalember is, aki bennünket a kocsihoz hívott. Fáradtak vagyunk, jól esik a puha kocsi megpihenni.

Kérdésünkre az asszony tolmácsolja a többieknek a feleletet. S a bucsuzásnál, mikor szívességüket megköszönjük, bemutatkozik: Theodorescu Gheorghe a neve. Kiderül, hogy a Tájékoztatóügyi Minisztérium kiküldöttje, s valamennyien bukarestiek.

Számunkra nagyon tanulságos volt az eset. Ma olyan emberek utaznak autóban, akikben van emberi érzékenység, segíteni akarás és szeretet. Sietős utunkon is megállítják az autót is megterhelt kocsi, nem hajtának el feleltelenül a dolgozó ember mellett. Most tehát így köszönjük meg az autós utasainak a szivességjuvart. Ez a történet pedig azt mutatja, hogy változik mindenben a világ, s az élet.

JAKAB MÁRIA.

FELKÉRJÜK LAZA GIZELLA Kolozsvárt tartózkodó temesvári Kézírókört, hogy azonnali jelentkezéssel szerkesztőségünkben.

A HÁROMSZÉKMEGYEI NŐK 4400 munkaadót áldoztak az új-építési és sánccsújtó munkáknak. 1890 nő végezte ezt a nagy teljesítményt. Valamennyien a Romániai Demokrata Nők Szövetségének tagjai.

A SÜKET-DEMETERFALVI Földmunkás Szakszervezet tagjai hat új hidat építettek fel rohammunkával. Az önkéntes újjáépítő munkában Lajcsák József, Novák Lajos, Nyíri Elek és Szász János tüntek ki.

A MOSZKVAI MOTORKERÉKPÁR-GYÁR dolgozói tizenegy hónap alatt teljesítették az idei munkatervet. E teljesítménnyel a munkások mintegy 11 millió rubelt takarítottak meg.

FILM-MEGÚJÍTÓ GYÁRAT alakították a Szovjetunióban, ahol tökéletesen megoldják a szakadó filmek kérdését. A megrongált film-szalagot a gyárban teljesen rendbe hozzák s ezáltal jelentősen meghosszabbítják a film életét.

* MEGHÍVÓ. A Bolyai Egyetemi Atlétikai Club 1948 október hó 21-én délután 6 órakor a Mátyás király szülőháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: Beszámoló, a zárszámadás betervezése, tisztifikar lemondása, az egységese egyetemi sportegyesület előkészítése, indítványok.

ELLOPTÁK A PONTKÖNYVEIT Takács Mártonné Gólya-utca 3 szám alatti lakosnak. A Victoria szövetkezet Szabadság-terei üzletében vásárolt s a támegeben valaki a tászságy könyvét, személyazonosság igazolványát és hat pontkönyvet észrevétel nélkül kivette a kosarából.

FALUMUNKÁK A FODRASZOK. A marosvásárhelyi fodraszok önként jelentkeztek falumunkára vasárnaponként. Már nem kellé sorot húzni, hogy ki menjen, mert a munkásság megértette az idők szavát és önként vállalja a lábillet munkát.

UJABB 27 NÖVENDEK TETTE LE SIKERESEN A VIZSGÁT a marosvásárhelyi repülőiskolában. Az ötödik hónapja működő marosvásárhelyi moforméküli repülőiskola 27 növendéke vizsgázott le sikeresen október 8-án.

* HÍZÁSSÁGI HIR. Nánán Éva és Lujás György dr. Kolozsvár, folyó hó 14-én házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

* ELJEGYZÉSI HIR. Benezédi Zsuzsanna Kolozsvár és Dimén András vargasy unitárius lelkész jegyzésk.

VASUTI TOLVAJT FOGTAK EL PERJÁMOSON. Pana György, eszterórnemester alapos gyanuokkal alapján rajtaütészerű házkutatást tartott Vernica Dumitru raktárkezelő lakásán és a pár nappal azelőtt megdezmált gyapjas bálák tartalmának nagyrészt megtalálta. A tettes büntársa, Sandea Damian váltokezelő volt. Népbíróság elé kerültek.

KÖZEL 50 EZER LEJT GYŰJTÖTTÉK A RDNSZ NŐI a napközi otthonok gyermekei javára. Ezt a hatalmas összeget a Romániai Demokrata Nők Szövetségének kerületi asszonyai és aktivistái gyűjtötték össze. A szép eredmény bizonyítéka annak, hogy a város közönsége megértette a gyűlés fontosságát.

ÉTKEZDÉK AZ UJONCOK SZÁMÁRA. A 48-as korosztály bevonulásának idején október első napjaiban a Romániai Demokrata Nők Szövetsége az ország különböző városaiban és a bevonuló központokban étkezdeket állított fel az ujoncok számára. Az ország területén többszáz ilyen étkezde működött.

MEGKEZDŐDHEK A FOLYADÉKTÜZELŐANYAGGAL VALÓ FÜTÉS. A kereskedelmi és élelmiszerügyi minisztérium közli a folyadéktüzelőanyagot használó fogyasztókkal, hogy megkezdhetik az épületek fűtését. Egyben közli a minisztérium, hogy a fogyasztók saját maguk beszereshetik a részükre kiutalt tüzelőanyag mennyiségét.

ELMARAD a börtöngyógyászati szakorvosok országos értekezlete. A nemzeti és börtöngyógyászati értekezlet előkészítő bizottsága közli az érdekeltekkel, hogy a konferencia, amelynek megtartását október elejére tűzték ki, technikailag október elmarad. Az előkészítő bizottság felhívja az orvosok figyelmét, hogy az előzetes határozat értelmében közleményeik másolatát küldjék el N. Drăjitrău dr. orvos címére, Börtöngyógyászati klinika Bukarest, Spitalul Colentina.

MILLIÓS ADÓCSALÁS. Vasalopol Nicolae és Botca C. a temesvári Standard hársnavagvár volt igazgatójáról kiderítették, hogy nagymértetű adócsalást követtek el. Botca 8 millió 354.250, Vasalopol pedig 1.861.000 lejtel károsította meg az államot. Mindkettőjük ellen eljárást indítottak.

SZERKESZTŐI ÜZENET

AGOD SÁNDOR NAGYVÁRAD. Pályázatra szánt írásait küldje a Romániai Irózövetség Magyar Csoportja címére (Kolozsvár, Szabadság tér 5 szám), feltüntetve a kéziratot hogy mi a célja vele. A magyar csoport rendeltetési helyére továbbítja a kéziratot

KOZÁRVÁRI JELENTÉS

Jól haladnak a vetési munkák, szépek az újjáépítési eredmények és sok megoldásra váró feladat van

KOZÁRVÁR (Levelezőnk től.) — Kozárváron, a szamosmegyei kisközségben élő szervezet a Magyar Népi Szövetség. Becsületes dolgozó földművesek kezében van ott a vezetés, azokba helyezték bizalmukat a most lezajlott vezetőségi választás alkalmával a szervezet tagjai. A népellenes zsirosgazdák befolyása a vezetésbe már csak rossz emlék csupán s egy emberként sorakoznak fel a falu dolgozói, hogy megvívják harcukat, a falu osztályharcát, ki- zssákmányolók: a falusi tőkésék, a zsirosgazdák ellen.

Nagy eredmények — több tennivaló

Fordítottak aztán a beszéd fonolán. Számba vették azt, hogy mit tudnak, s mi mindent kell még tanuljanak. Megvizsgálták a lassan szaporodó könyvtár anyagát és megállapították, hogy ami van — az bizony kevés. Néhány broszura, s néhány könyv mindössze. És mert a kozárváriak tanulmánygyógy emberek, elhatározták, hogy kiegészítik a könyvtárat. Vásárolnak egy-két szépirodalmi munkát és sok politikai felvilágosító anyagot tartalmazó könyvet, hogy tudásukat fejleszve nagyobb erővel tudják visszaverni a nagyzsádk reakciós törekvéseit. Mert bizony azok még mindig rémhírek terjesztésével igyekeznek elhínteni a nyugtalan- ság magját, a felvilágosulatlanok a hiszkenyek között.

Egyre pislálott a lámpa, s a kozárváriak egyre szőtték a szót. Megtárgyalták a gazdasági kérdéseket is. A malomban dolgozók beszámoltak arról, hogy az államosítás óta nagyot lendült a termelés, s a sok haszon nem a tőké- és tulajdonos, hanem a nép zsebébe folyik be. Majd a szövetkezet kérdése volt a következő be-

Esténként — s korán teszik ezt, mert már hamar leszáll az este — a székházban összeülnek a tagok és megtárgyalják a tennivalókat. Így történt ez néhány nappal ezelőtt is. A lámpa gyér világánál a fényes jövőről folyt a szó, a ma tennivalóiról, melyek biztosítják a boldog holnapot.

Előbb a legégetőbb kérdést, az őszi vetési munkákat tárgyalták meg, majd arról esett beszéd, hogy a községi legelőt versenyben kell megőriztítani. Akadt is hőven jelentkező az önkéntes munkára.

Nagy segítséget jelent ez a falusi dolgozók számára, hiányzik azonban még a megfelelő mennyiségű szövet- és gyapotár, de ezen akarnak segíteni Kozárvár dolgozó földművesei, amikor elhalározták azt, hogy jobbat és többet termelnek földjüken, hogy ezzel hozzájáruljanak az ipari termelés fokozásához, ők is segít- sék a városi dolgozókat, akik minden támogatást megadnak földműves testvéreiknek.

Van a községnek kőbánya is. Innen termelik ki az építőanyagot a kozárváriak, innen jut ingyen építőanyag a szegénysorsú földművesek részére. A bánya és olcsó bankkölcsönök sok kozárvári szegény embert segítettek ki a nyomorból. Földet a kormánytól kaptak, házat a kőbánya anyagából építettek, állatot pedig a Nemzeti Bank kölcsönéből vásároltak. Akik néhány esztendővel ezelőtt nincstelenek voltak, ma a maguk gazdaságában a maguk urai, s elégedettek sorsukkal.

Végül az asszonyok is beszéltek. Beszámoltak arról, hogy bekapcsolódva a Romániai Nők Demokratikus Szövetségnek mozgalmába házról-házra járva leellenőrizték a tisztaságot, hogy megelőzzék a kiütéses tifusz veszélyét.

Jócskán eltelt az idő, nagyot vándoroltak a csillagok az égbolton, amikor véget ért a gyűlés. Utána szétszéledtek, lepihentek a derek kozárváriak. Erőt gyűjtent egy új munkanapra. Új megvalósításokra a szocializmus építésének útján.

Felsőlóna

a vetési munkálatok élén!

KOLOZSVÁR. — Az őszi vetési munkálatokat október 15-ig Magyar- fenesen 80, Magyaragykapuson 98, Magyararkapuson 100, Gyaluban 85, Magyarlónán 98, Tordaszentlászlón 100 és Felsőlónán 80 százalékban hajtották végre. Az ellenőrzést végző közegek a vetési bizottságot a jegyzővel az élen minden faluban a földeken találták, armit szántó-vető földművesek munkáját irányították. Az elért eredményekről minden fa-

luban a vetési bizottság és az illetékes személyek közreműködésével jegyzőkönyvet vettek fel. A jó munka példaképet örökíti meg a felsőlónai munkálatokról felvett jegyzőkönyv.

Felsőlónán a jegyzővel az élen a vetési bizottság tagjai irányítják a mezői munkálatokat. Egyszerre 107 ekével és egy vetőgéppel dolgoztak a földművesek. A megművelendő föld 80 százalékát már bevetették.

Világosság

Radulescu (Hadsereg) Grösli (Vasas) a kolozsvári népi triatlon verseny győztesei

KOLOZSVÁR. — A népi triatlon- verseny küzdelmei Kolozsváron is megkezdődtek. Az első versenynapon 96 férfi és 19 nő nevezett be a küzdelmekre, akik közül többen igen szép teljesítményt értek el.

Férfiak versenyében: 1. Radulescu (Hadsereg) 1680 ponttal. Az elért eredményei: 100 m. síkfutásban 11,6 mp. Távolugrásban 552 cm. Súlydobásban 11,13 m.

2. Ciociu (U) 1650 p. 3. Onete (U) 1586 p. 4. Galos (U) 1496 p. 5. Videa (Hadsereg) 1246 p. 6. Stan (U) 1386 p. 7. Hambrich (BEAC) 1358 p. 8. Nenkov (Hadsereg) 1235 p. 9. Pesca (REFHOSZ) 1212 p. 10. Fetti (BEAC) 1207 ponttal.

Lányok versenyében: 1. Grösli Mercedesz (Vasas) 1223 ponttal. Eredményei: 100 m. síkfutásban 14 mp. Távolugrásban 395 cm. Súlydobásban 749 cm.

2. Domokos Mária (Dermata) 1207

Hintz Gábor BEAC a kerületi vívóverseny győztese

KOLOZSVÁR. — A Kolozsvári Vívó Alkerület szombaton rendezte meg kiesési rendszerre az idény első vívóversenyét. Történetben: 1. Hintz Gábor (BEAC), 2. Pál Zoltán (BEAC), 3. Munteanu Poni (U), 4. Azolla Lajos (U). Kardvívásban: 1. Hintz Gábor (BEAC), 2. Kökössey Mihály (BFAC), 3. Lázár György (BEAC), 4. Szakáts László (BEAC). Női történetben: 1. Hintz Gáborné (BEAC), 2. Cseh Károlyné (Dermata), 3. Papp Éva (Dermata), 4. dr. Dománynezné (BEAC).

p. 3. Balc Maria (U) 1171 p. 4. Te- Anna (Dermata) 863 ponttal. A középsziklásokat válogatott versenyt szerdán és csütörtökön délután 4 órakor tartják meg a „Gheorghiu- genia (Vasas) 958 p. 8. Pavlenko Tamara (U) 903 p. 9. Moldovan Maria (Dohánygyár) 875 p. 10. Berezszi nyert eddig országos bajnokságot.

Ferenczi, Bálint és Copil a válogatott keretben

BUKAREST. — A Labdarúgó Szövetség hétfőn reggel táviratilag Bukarestbe rendelte Ferenczit és Bálintot, akik a vasárnapi ITA elleni mérkőzésen nagy sikerrel álltak meg helyüket. A válogatott keret tagjai között van Copil is az U kitűnő csatárjátékosa, aki valószínűleg az ifjúsági válogatottban a balcselkötő posztjára kerül.

Az erdélyi csapatok játékosai közül az ICO-ból Váci, Tudose, Bodó, a Vörös Hajnal csapataból Guta, az ITA-ból Bakucz, Farmati, Pál, a Jiul-ból Costica Marincescu, Paraschiva, a Politechnikából Andrei Radulescu, a temesvári CFR-ből pedig Ritter és Woronkovszky kerültek a válogatott keretbe.

A Bukarestben és Budapestben játszó válogatottakat csak a szerdai edzés után állítják össze

LEGUJABB

Összeállították a bukarestben játszó magyar válogatottat

BUDAPEST. — A háromtagú válogató bizottság hétfőn este össze- állította Magyarország válogatott labdarúgó csapatát, amely vasárnap Bukarestben a RNK válogatottja ellen játszik. Ez a 11 a következő: Grosits — Lóránt, Balogh II. — Bozák, Bórszai, Zakariás — Egredi, Hldegkuti, Deák, Puskás, Tóth III.

Tájékoztató a kolozsvári iskolai bentlakásokba való felvételtől

Az érdeklő iskolák igazgatósága értesíti a vidéki tanulókat, hogy Kolozsváron az 1948-49. iskolaévből egyelőre a következő iskolák mellett működnek internátusok:

1. számú leányliceum internátusa a Horea-ut 51. szám alatt (volt Szarvetház).

1. számú fiúliceum internátusa a Kossuth Lajos-utca 9. szám alatt (volt Unitárius Kollégium).

2. számú fiúliceum internátusa a Kogălniceanu-utca 16. szám alatt (volt Református Kollégium internátusa).

Pedagógiai fiúiskola internátusa a Kogălniceanu-utca 2. szám alatt (volt piarista internátus).

A fenti internátusok felveszik más iskolák növendékeit is az Iskolaközi Nevelő Tanács alábbi tájékoztatója szerint:

AZ ISKOLAKÖZI NEVELŐTANÁCS TÁJÉKOZTATÓJA

Az Iskolaközi Nevelőtanács megállapította az összes kolozsvári iskolák internátusainak és konviktusainak a díjakat az 1948-49. iskolai évre. Ezek a díjak az iskolareform demokratikus elemének megfelelően úgy állapították meg, hogy minden tanulni vágyó munkás, tisztviselő és falusi gyermek részére lehetővé tegyék a közpiskolák látogatását.

1. A kollektív szerződéses munkások és a két hektár földnél kevesebbel rendelkező szegény paraszti gyermekek teljes ellátásért, illetőleg reggeli, ebéd, vacsoráért 1650 lej fizetnek havonként internátusi és konviktusi díj fejében. Ez az összeg megfelel egy tanuló havi ösztöndíjának.

2. A vagyontalan és 5000 lej havi jövedelemnél kevesebbel rendelkező köztestviselő gyermekek lakásért és ellátásért 2200, csak kosztért 2100 lej fizetnek havonta a konviktusban, illetőleg a bentlakásban.

3. A többi tanulók részéről kosztért, bentlakásért 3000, csak ellátásért 2800 lej fizetendő.

Az internátusi férőhelyekből 50 százalék az I. és II. kategóriához tartozó tanulók részére tartandó fenn a következő megoszlás szerint:

I. kategória 30 százalék, II. kategória 20 százalék, III. kategória 50 százalék.

Amennyiben az I. és II. kategóriából nem lenne elég kérelmező, a szabadon maradt helyek a fentebb megállapított feltételek

szerint a III. kategória tanulóival is betölthetők.

Az internátusba való beiratkozáskor minden tanuló előre fizeti ki a két és fél hónapra (október 15—december 31-ig) eső díjat, hogy az élelmezéshöz szükséges kezdeti alap létrejöhessen.

A többi részletek havonként, szintén előre fizetendők, azaz 1949 januárjára pl. 1948 december 1-én.

Az internátusi és konviktusi díj havonként értendő, tehát nem számítandó le belőle a vakáció.

Különleges esetekben az iskola igazgatóságának a jóváhagyásával, pénzbeli fizetés helyett természetbeni juttatás, jómínség, a következő egész évre megállapított terménybeszolgáltatás is átvehető: 150 kg. buza, 100 kg. kukorica, 120 kg. burgonya, 150 db. tojás, 20 kg. hagyma, 20 kg. paprika, 40 kg. káposzta, 5 kg. főtt paradicsom, 6 kg. olaj, 6 kg. zsír, 5 kg. szalonna, 6 kg. iz, 2 kg. méz, 8 kg. juhtúró, 3 kg. cukor, 20 kg. sárgarépa, 8 kg. pstrázslyem, 2 kg. celler, 10 cékla 3 kg. szappan.

Ennek a mennyiségnek egyharmada az év kezdésén adandó be, a többi pedig két részletben.

A nem megfelelő élelmiszerek visszautasítandók, ezeknek, valamint azoknak a cikkeknek az ellenértéke, melyeket a szülők nem tudnak beszolgáltatni, az iskola igazgatóságánál megfoglalható és az Iskolaközi Nevelőtanács által jóváhagyott díjszabás szerint fizetendő.

A fent említett terménybeszolgáltatás mellett ezek az élelmiszerekkel fizető tanulók a napi hus, tej, fűszer és gyümölcsbeszerzésére külön havi pénzösszeget fizetnek: I. kategória — II. kategória 500 lej, III. kategória 800 lej.

Minden bentlakó tanuló az év kezdetén köteles még 2 db. könyvet, 1 db. förlőruhát és 1 db. kenderzsákot beadni a bentlakásnak. Ezek az intézet tulajdonát képezik, nem adandók vissza kilépéskor.

Magánhasználatra minden bentlakó tanuló hozzon magával fehérneműt (3 váltásra), ágyneműt (két váltásra), szárazszövet, vagy matrácot, párnát, pokrócot, vagy paplant, ágylakarót ruhát, cipőt, törülközőt kefit, szappant, csőkrémet, fogkefét fogkrémet stb.

Ahol a szükséglet megkívánja, a tanulók edényt és evészakácsot is hozzanak magukkal.

A felvétel csak a vagyoni lap alapján történik, melyet az illetékes iskola igazgatósága ad át.

A Bolyai Tudományegyetem marosvásárhelyi Diákvédelmi Hivatalának közleménye a diákéleti, gazdasági és bennlakási ügyekben

A tanulmányait Marosvásárhelyen folytató orvos- és gyógyszerészhallgatók 1948-49. tanév folyamán engedélyezendő bennlakásért, valamint ingyenes, vagy kedvezményes ellátásért legkésőbb november 5-ig nyújtsák be a Diákvédelmi Hivatalhoz az alábbiakat:

1. Pontosan kitöltött és kérvénybéléssel szabályosan ellátott „Pályázati ív”. 2. Hatósági vagyoni bizonyítványt helyettesítő „Személyi lap” (Fisa personală). 3. Szülők, el-tartók, vagy a hallgató fizetőjét igazoló irat attól az intézménytől, amelynél alkalmazva vannak.

A kérvényt helyettesítő „Pályázati ív” felbontott vákuumborítással és 5 lej postabélyegben való bekioldással eljuttatandó a Diákvédelmi Hivatalban kapható. A pályázat lakásért és ingyenes, vagy kedvezményes ellátásért azonos pályázati íven történik.

Az I. évre jelentkezők pályázatukat felvételi vizsgájuk sikeres letétele után nyújtják be.

Bennlakásunk minden helye kedvezményes, illetve ingyenes. Az étkezést utólag megállapítandó térítés ellenében nemkedvezményes hallgatók is igénybevehetik. Ezeknek pályázatot benyújtani nem kell.

Nem pályázhatnak: évismélők, havi 2500 lej meghaladó fizetésű, rendelkező diákok, államosított vállalatok volt tulajdonosai, vagy ezek gyermekei, mindazok és gyermekük, akiknek évi adója a 30.000 lej meg-

haladja, azok és gyermekeik, akiknek földbirtoka több 12 ha, elsőosztályú földnél, vagy 4 ha. szőlő, gyümölcsös, vagy veteményesnél.

Színház és Opera

Hivatásos évadkezdés után, előretételek bizakodással várjuk a kolozsvári Állami Magyar Színház ezutáni munkáját, amelyben — ma esti bemutatóban — Maxim Gorkij „Jegor Bulicsov és a többiek” című érdekes színművének a színpadavitele van soron.

„Jegor Bulicsov és a többiek” 1934-ben, Sztánszlávskij rendezésében, a moszkvai Művész Színházban került először közönség elé. Magyarra Gábor Andor fordította. A színmű időbeli kerete: a cárizmus összeomlása — s a tárgya, ebben a keretben: — a májbeteg Jegor Bulicsov egyéni romlásán s környezete kicsorbuló fondorkodásán keresztül — az orosz tökéletes társadalmi rend haldoklása, sem javas, sem egyéb közbelépéssel nem misztifikáló összeomlása. Mindehhez a születő új világ izmosodásának a hírei adnak kísértet s befejezésül — az összeszerkadt Bulicsov fölé — már a fellángoló forradalom győzelmes hangja tör be a színpadra.

A közeljövőben nyitó Népopera évadkezdő darabja a Kodály Zoltán „Fűnyelvény”-a. További jártéktervén szerepel többek között Erikel Ferenc „Bánk bán”-ja, Smetana „Eladott menyasszony”-a, Muszorgszkij „Szorocinszki város” című vígoperája, Kodály „Székelyfő”-je és mások. A dalműveken kívül népies táncjáté-

Szentimrei Jenő

A NÉPPEL A NÉPÉRT

A szokottnál később nyitja meg kapuit színházunk ebben az évben. Az évzárás óta eltelt hónapok azonban nem a tétlen hegyelés, hanem az erőgyűjtés, a külső és belső megújulás hónapjai voltak.

Népközársaságunk életében e hónapok alatt olyan mélyreható változások mentek végbe, aminek régebben hosszú évek, évtizedek alatt sem tudtak közeljutni a megvalósuláshoz. E változások természetesen nem hagyták érintetlenül a színjátszás területét sem. Tagjaink ideológiai és művészi kérdések tanulmányozásában mélyedtek el, hogy az új évad igényesebb műsorgeterét, annak művészi, politikai és társadalmi következményeit nem találják őket kellő elméleti felkészültség híjával. Viseltes, agyonhasznált épületünket kitalaroztuk, berendezéseit a lehetőségek szerint megjavítottuk, kiegészítettük, felszerelésünkben a hiánycsopókat javarészből kiegészítettük. Ezen a télen már földgáz fog egyenletes meleget szolgáltatni nézőtérben, színpadon, öltözőkben, műhelyekben, hogy az elmúlt három tél diderpése után a színház valóban az otthon melegét sugározza közönségre, színészre, műszaki személyzetre egyaránt.

A próbaerkekben és a színpadon a tatarozás hetei alatt szakadatlan munka folyt párhuzamosan a műhelyek megújított munkájával. Színházunk bekapcsoló-

kok és ismeretterjesztő hangversenyek s szerepeinek az opera jártékrendjében, népies gyökerű s széles tömegek érdeklődésére számot tartó zenekari és énekes művekkel.

Erdemes e helyen idéznünk a kolozsvári Állami Magyar Színház és Népopera nyitányával kapcsolatban a „Scanteia”-ban megjelent észrevételt. Ime: „A színház vezetői és színészei nem várták meg, hogy befejeződjék az épület tatarozó munka s tevékenységüket egyes kolozsvári nagy ipari üzemek dísztermének a színpadán kezdték meg Csehov „Leánykérés” és egy szovjet író „Harisnyagyár” című darabjával. E kezdeményezés világosan mutatja, hogy a kolozsvári Állami Magyar Színház művészel tudatában vannak a szerepek, mely a munkástömegek művelésében vár rájuk, mint cselekvő tényezőkre. Megtálaták az eszközt — s nagyon alkalmas eszközt — a nehézségek leküzdésére, megértették, hogy színházuk épületének a tatarozása nem foszthatja meg a dolgozó népet a színházlátás lehetőségétől.”

Végül, a kép kiegészítésül, — az Állami Magyar Színház és Népopera műsorfüzetéből — idézzük Szentimrei Jenőt, az Állami Magyar Színház és Eisikovits Miksát, a Népopera igazgatóját:

„A szocialista versenybe. Testvérszínházainkkal, a román Nemzeti Színházzal és Állami Operával viv barátságos mérkőzés november 7. napjától kezdődött. Sem mennyiségi, sem minőségi tekintetben nem akarunk alulmaradni ebben az egymást és önmagunkat lelkesítő, építő, erősítő küzdelemben, mert tudjuk, hogy eredményeinknek népünk, Népközársaságunk látja hasznát. A rendezésben áttértünk a közönségi előkészítés munkájára, mely tág teret nyit a bírálat és önbírálat szellemének érvényesülésére. Egy-egy próbát látogatjuk, egymás kísérletein, kezdeményezésein okulunk, egymást biztatjuk, a minél belterjesebb munkára. Így válik színházaink érintkezésében valóra, ami azelőtt csak kevesek, a legjobbak vágyalma volt, a román-magyar testvéri együttműködés a művészet, a művelődés, a közös haza és az emberi haladás szolgálatában.

Elmentünk üzemek és szakszervezetek munkásságához látogatni. Kicsiny színpadainkon akartuk bizonyosságát adni együvértartásunknak a közös építőmunkában s a békéért, a haladásért, a gazdasági és művelődési színvonal emeléséért vívott harcban. Jó fegyvertársaként kívánunk együttműködni velük a közös arcvonalon. Oktatókat küldtünk hozzájuk, műkedvelő gardiák tudásának fejlesztésére. A szépen fejlődő szakszervezeti és népszövetségi műkedvelő színjátszás laboratóriumává, mintatelepévé kívánjuk kifejleszteni a hivatásos színjátszámára és szimpátiájára.

nek ezt az intézményt, mind műsordarabjaink megválogatásában, mind előadásaink kivitelezésében, mert hiszen a nép államában az állami színházaknak ez is egyik és nem is legkevésbé fontos hivatása.

Várjuk e látogatások minél sürűbb viszonzását színházunk nézőtérén. Ez a színház a nép színháza kíván lenni, együttműködve a néppel, a népért, a RMP iránymutatását követve. Népközársaságunk felvirágzásáért.

Eisikovits Miksa

A népopera célnézéseiről

Öt negyedszázadot meghaladó kolozsvári magyar operatradíció keletre újra életre az újonnan szervezett Népopera közel megnyílásával. Sietünk leszögezni azonban, nemcsak hagyományfolytatás az egyedüli célunk, ennél jóval több és jelentősebb a teljesítésre váró feladatunk: a közelmult három évtizednek romboló, a polgári kultúra szennyét terjesztő, súlyos operettkultuszt számoljuk végleg fel és egyben lerakjuk az élet és a művészet szépségeiből joggal magunknak mindegyre nagyobb részt követelő, felszabadult dolgozó tömegek jövő dalszínháza alapjait, amelynek egészséges derült s építő-daloló kedvet kell árasztania.

Népoperánk műsorpolitikája lényegesen eltér a megszokott polgári izlést szolgáló operaházak programjától és uttörő munkát akar végezni egy, a széles rétegek lelki világához közelebbálló, új dalszínház-típus megteremtése felé, amelyet a jövőt kialakító társadalmi erők művészet-ideáljának szolgálatába kell állítanunk. Népies tárgyú és zenéjű daljátékok, vígoperák és táncjátékok fogják műsorunk gerincét képezni. Ugyan csak kello gonc, fordítunk a magyar és szomszédnépek időálló klasszikus operatradíciójára is. A rendszeresítendő szimfonikus koncertjeinket, amelyeket tudatos nevelési szándék fog áthatni, ugy-szintén egy parancsoló szükségességi ujját fogunk véghezvinni: a hangszere zene kizárólagosságát a vokális, tehát kevésbé elvont s a tömegek érdeklődésére és érthetőségére jóval nagyobb mértékben számot tartó műfajok előtérbe helyezésével fogjuk megtörni. A klasszikus irodalom remekművein kívül a teljes egészükben elő nem adható értékes, nagyobb dalművészeteket, kisebb, lehetőleg népies gyökerű, könnyebben felfogható műveket akarunk közönségünknek e hangversenyek keretében nyújtani, amelyek méltán egészítik és teszik teljessé inézetünk valóban demokratikus közművelődési célkitűzéseit.

E felelősségteljes kulturmissziót vállaló és végző fiatal, tehetséges együttesünk méltán számít a széles dolgozórétegek növekvő bizalmára és szimpátiájára.

Az Állami Magyar Színház és Népopera

közleményei

Ma este: JEGOR BULICSOV

Ma, kedden este van a színház ma az évad első bemutatója. Gorkij nagyhatalú színműve, a JEGOR BULICSOV ÉS A TÖBBIK kerül bemutatásra kitűnő szereposztásban a színház rendező kollektívájának rendezésében, Szentimrei Jenő igazgató vezetésével. Egy család életét keresztül ad Gorkij, a nagy realista író kitűnő rajzát arról a történelmi pillanatról, amikor a cárizmus összeomlik és a forradalom hajnala felegyengül. Eltűnően megrajzolt színpadi alakok elevenednek meg ebben az érdekes drámában, amelynek Imre Gábor játéka a címszerepét, míg a többi főbb szerepeket Poór Lili, B. B. Hona, Galló Alice, Dorian Ilona, Heaps Lili, Felszeghy Mária, Sekete Mihály, Flóra Jenő, Perényi János, Réthelyi Odán, Csoka József, Szentimrei Jenő, Márton János stb. alakítják. A darab dísztétel Székács György, a jelmezeket pedig Scopus Klára tervezte.

A JEGOR BULICSOV a ma esti bemutatót kívül egész héten műsoron marad.

KOLOZSVÁRI ÁLLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ ÉS NÉPOPERA MÜSORA:

Kedden este fél 8 órakor: JEGOR BULICSOV ÉS A TÖBBIK. E-bérl. Jegyek sorszáma: 82.

Szerdán este fél 8 órakor: JEGOR BULICSOV ÉS A TÖBBIK. A-bérl. Jegyek sorszáma: 83.

Felhívás

amagyariskolák tanszemélyzetéhez

A Centrul de Difuzare (Központi Könyvelosztó) Kolozsvári Kirendeltsége a magyar tannyelvű iskolakönyveknél a forgalmi árból 5% engedményt ad az iskolák számára.

A rendelések az alábbi címre küldendők:

Centrul de Difuzare a Cărilor
Központi Könyvelosztó
Cluj, Piața Libertății No. 33. — Telefon 13-13.

Vidékre megrendéseket — előleg beküldése után — portómentesen szállít.

Október 20-ra megidézett nyugdíjasok névsora

KOLOZSVÁR. — A kolozsvári törvényszék mellett működő és a nyugdíjasok vagyoni helyzetét felülvizsgáló megyei bizottság október 20-ra, szerda délután 3 órára, Budai Nagy Antal-utca 2. szám alatti igazságügyi palota II. emelet 147. számú tárgyalótermében megartandó tárgyalásra lapunk utján is megidézti a következő nyugdíjasokat:

Hambrich Ilona Kövespad-utca 26., Hodrea Ileana Mikó-utca 44., Juhász Mária Bukaresti-utca 26., Özvegy Iepure Ana Sörgyár-utca 7., Inován Rozália December 30-utca 23., Józsa Anna született Kovács Méhes-utca 41., Jacob Rozália Ásó-utca 4., Inauan Nastazia Viz-utca 1., Juhász Rozália Monostori-ut 76., Jiman Ileana Pázsit-utca 17., Ioga János Jugoszlávia-utca 68., Kőműves Veronika, Kiss Rozália Bányász-utca 66., Kovács Sára Földész-utca 82., Kovács Karolina Munkás-utca 50., Kilin Márton Jugoszlávia-utca 22., Özvegy Kerekés Anna Üstökös-utca 21., Özvegy Klotz Rozália Munkás-utca 49., Kristóf Veronika Barabás M-utca 9., Kilin Lujza Jugoszlávia-utca 20., Kovács Gizella Krizbai-u. 41., Kiss Zsuzsa Pata-utca 71., Krisán Anna Thaly-utca 8., Kovács Irma Fű-utca 7., Kiss Anna Csehov-utca 6., Lamos Szabina Méhes-utca 71., Lapusean Rozalia Akács-ut. 17., Lobont Maria Barbusse-utca 38., Lukács Anna született Mezei Barbusse utca 19., Lapusan Palaghiva Kálvária-utca 43., Lonean Dumitru Petőfi-utca 31., Özvegy Ligner Vilma Tőkörnyéki-utca 17., Lazar Pintilie Földész-utca 24., Özvegy Marcu Nastazia Hajnal-utca 12., Özvegy Muresan Nerazia, Marosi Rozália Kemény Zsigmond utca 52., Maxim Anna született Károly Pacsirta-utca 3., Marosi Berta Holdvilág-utca 27., Moldovan Irina Sászfenesi-ut 75., Moise Gasita Templom-utca 14., Muresan Alexandru, Maier Mária Pílangó-utca 6., Mátyás Katalin Gé-

Ujjáépíti iskoláját és villamosítja a községet Körösgyéres dolgozó népe

KÖRÖSGYÉRES. — (Levelezőnk-től.) A demokratikus iskolareform a mintegy 1600 lelket számláló bihari községet is hozzájutatta a hétosztályos elemi felsőbb tagozatához. Így jutott „gimnáziumhoz“ a község és ma ott, ahol eddig az üttört-kopott falusi iskolába jártak a gyermekek, vagy nem is igen jártak — mert ugyan ki törődött azzal a mulatban, hogy a nép fiai tanuljanak, hiszen a rendszernek éppen az volt az érdeke, hogy maradjanak irni-olvasni nem tudók, akiket nem fog a nép jogaikt hirdető betű és így ne döbbenjenek arra, hogy a nagy vásár, amiből olyan jól tudnak uraskodni a

kastélyok és a nagybirtokok kiváltóságai, az ő börtükre megy —, ma „gimnáziumba“ iratják be büszkén a falusi szegényparasztoi gyermekeiket. — Ma már — válaszolja kérdésünkre Filip Péter a hetosztályos elemi igazgatója — a tanügyi reform szellemében a magasabb fokú tudományt sajátítják el a tanulni vágyó falusi gyermekek. A továbbiakban meggyőződünk arról is, hogy a román tagozat igazgatójával, Torja Gheorghival együtt nagy lelkesedéssel és úgyszeretettel vezetik a falu ifjúságát a haladás útjára. A környező falvakban is nagy

az érdeklődés az új iskola iránt és csak a környék falvaiból 94 növendék sietett beiratkozni az elemi iskola, de amint a falu mondja: „gimnázium“ — felsőbb tagozatába. — Tavasszal megkezdjük az iskola teljes átépítését — ismerteti velünk további terveit Filip Péter igazgató. — Erre a célra félmillió lej szerepel a költségvetésben. A kiegészítő munkálatokat a község aprajának és nagyjának bevonásával, önkéntes munkával fogjuk elvégezni. Szívesen dolgozik a nép, mert tudja, hogy magának épít.

Ez év végéig minden bihari falu telefont kap

NAGYVÁRAD. — Demokratikus kormányzatunk munkatere értelmében az egész országban hatalmas lendülettel folyó ujjáépítési munkálatok során igen szép eredményeket értek

el a falvak telefontal való felszerelése terén is.

Bihar megyében a nagyváradi telefontörzpont szerelői munkaverseny keretében végzik a telefonhálózatok kiépítését.

Germán Géza, a nagyváradi telefontörzpont vezetőjének nyilatkozata szerint ezidőig 174 községet láttak el telefontal és a folyó munkálatok rdigi eredményei teljes biztosítékot nyújtanak arra, hogy ez év végéig befejezik a szerelési munkálatokat és Bihar megye valamennyi jeryzőség-gel rendelkező községe megkapja a maga telefonját. Ezzel a telefonszámokba bekapcsol: községek száma Bihar megyében 211-re fog emelkedni.

Országos erdősítési tervet dolgoztak ki az erdészetiügyi minisztériumban

BUKAREST. — Az erdészetiügyi minisztérium erdőállományi feljavítására országos erdősítési tervet dolgoztak ki. Ennek keretében széleskörű mozgalmat indítottak a különböző frnyagok begyűjtésére. Ebben a munkában különösen a Boosani, Dolj, Vlasea és Bihar megyék tüntek

ki azzal, hogy október 3—10-e között több mint 100.000 kiló famagot gyűjtöttek össze. A begyűjtési terv 1 hónapra szól és sikeres végrehajtására résztvesznek a munkában a Román Munkáspárt által vezetett ifjúsági és női tömegszervezetek.

Figyelem Diákok! Tőlőtollakat veszek, eladók és javítottól állás mel'ett. Diákoknak nagy kedvezményt adok. CALACAN, Malom-utca 8

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 3—5 lej. Legkisebb hirdetés díja 10 szóig 30—50 lej. Állástkeresőknek szavanként 2 lej. Cim a kiadóban és jelíges hirdetéseknel 20 lej pótdíj fizetendő. Házasság-levélezés szavanként 6—10 lej. Szöveg hirdetés szavanként 6—10 lej. Közgazdasági hirdetés szavanként 8—12 lej. Keretes hirdetések négyzetcentiméterenként 5—6—7—8 lei, előírt helyen 8—10—12 lej. Nyiltter szavanként 12 lej.

KÁLYHAELLENZŐT keresünk megvételre. „Világosság“ kiadóhivatala. Gr. KÁLYHÁT, kisebb méretűt venni. Cimeket árral Dávid hangszerezőbe kérek. 5152 KERESUNK megvételre nagy tözkemencét. Köztársaság-utca 32. Titkarság. 5193 ELADÓ hörcsögbunda, bundabélés, ezüströkagallér, női Doxa-óra, toaletttükör, egy szekrény. Erdéklödni reggel 8—10-ig, délután 1—4-ig. Szentegyház-utca 4. Házfelügyelő. 5157 GYAPJUCSIPKE függönyanyag, gyönyörü, 12 méter, 150 széles, olcsón eladó. Megtekinthető a déli órákban. Horea-ut 9., I. emelet 8. 5157 ELADÓK telelöképes méhcsaládok Dádán-kaptárban. Marx Károly utca 44. 5158 FUTBALLCIPŐKET veszünk kéz alatt. Napochemia, Székely-utca 5. 8-tól délután 3-ig. 5155 PERZSASZÖNYEGEK, 6 négyzetméteres Bocchára, 3 négyzetméteres új beföldi, egy középtermre való csikóbunda eladó. Cim a kiadóban. Gy. 90

ELADÓ varrógép. Erdéklödni 4—5. Dacia (Radák)-utca 3., ajtó 16. 5160

INGATLAN-LAKÁS HÁZAT, telket, öröklakást akar venni, eladni, lakását elcserélni, butorral átadni, iratait lemásolni, férjhez menni, nősülni? Forduljon bizalommal Vulcan irodához, Molotov 24. 5026 ELADÓ az Attila-negyedben szép családi ház, 3 szoba, konyha. Tacne Ionescu 17. Ertekezni Gruia-utca 33. 5172

Fajdalmas szívvel tudatjuk, hogy Szalay Gyula kárpitosmester gondos férj, apa, testvér és nagyapa, hosszas szenvedés után elhunyt. Az örök világra ság fényeskedjek lelkenk. Temet se 1 hó 19-én, kedden délután 4 órakor lesz a klinikai polniból. A gyászoló család

FIGYELEM! Családi ok miatt sürgösen eladó Börgyáron innen szépekévi helyen, új, modern beköthető 2 szobás konyhás, kertés családi ház 285.000 lejért „PROMPTUSZ“ iroda Dózsa György-u. 29. I. em. Tel. 11-51

Nagyváradon és Kolozsváron egy időben a legírsebb hírekkel olvashatja a „Világosság“ a MNSz napypeldányszámában megjelenő déli napilapját. Nagyváradi szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-ter 8. Telefon: 1499

SÜRGÖSEN elcserélnék vagy elcserélnék központban levő nagyon szép fürdőszobás garzoniert, egy szoba, konyhás, fürdőszobás lakással központban vagy közelében. Cim a kiadóban. 5179 KERESK főtérén vagy mellékutcájában világos, különbejáratu üres szobát. Cimeket „Vizkagylós“ jelígre a kiadóba. 5178 KERESK főtér vagy mellékutcájában öröklakást. Cimeket „Beköltözhető“ jelígre a kiadóba. 5177

SÜRGÖS eladások: Beköltözhető modern 2 szoba, komfort, gyümölcsös kert 550.000.— 3 szoba, komfort, gyümölcsös kert 450.000.— Egy szoba, mellékhelyiségek, gyümölcsös kert 150.000.— Családi villák, házak, öröklakások, gazdálkodásra alkalmas ingatlanok. Szántóföldek és kaszálók, parcellák, 30.000 lejtől. „Prokura“ Kádár Tibor, Ratiu-utca 4. Udvarban. 5174

ELADÓ 6x13 méter méretű műhelyhelyiség, motorikus árammal, 4x15 méter méretű nyitott szin. Ilie Macclaur-utca 3. 5173

2 SZOBA, összkomfortos házamat elcserélném egy szoba, összkomfortos öröklakással. „Földszint“ jelíge. 5167 ELADÓ ház hely a Bulgária-telepen, Grivitei-utca 28. Erdéklödni: Hunyadi-ter 13., szabóműhelyben. 5185

KÜLÖNBEJÁRATU üres szoba kiadó. költségmértékkel. Cim a kiadóban. 5186 KÉT középiskolás leánynak lakást adok. Cim: Széchenyi-ter 17., vendéglőben. 5189 SZÉPEN butorított, különbejáratu szobát keresek a központban. Cim a kiadóban. 5183

ALLAST KERES 1—2 SZEMÉLY háztartásának vezetését vállalnám, lakás és koszt elvételben. „Vidékre is menne“ jelígre. 5188

A Románai Demokrata Nők Szövetsége ének Kolozs megyei szervezet: 1948 okt. 20-iki kezdettel a következő tanfolyamokat indítja: fehérnemű, felnőtt és gyermekruha szabás, kézimunka és kukoricahécs előkészítés. Jelentkezni lehet minden nap délelőtt 11—1 és délután 4—5 között a Szabadság-ter 10 sz. oltali székház II. em. Gazdasági Osztályánál.

SZOPTATOS dadának elmenne fiatal anya. Cim a kiadóban. 5184 MAGÁNOS nő bejárónői állást keres, jól főz. Minden háztartási munkát vállal. Dézsma-utca 30. 5156

ALLAST KAPHAT KÖZPONTI bodegához, pénzestársat keresek. Cim: Mészáros bazár, Molotov-utca 12. 5197 NEC-harismnyakészítőt keresek. Crisan-utca 2. Házfelügyelőnél. 5165

KÜLÖNFELEK MENYASSZONYI ruhák, fátylak, koszoruk, fehér szőrmeképek kiállítására. „Dália“, Horea-ut 35. Gy. 51

TITKÁR, gyors és gépiró, rádiófonista, technikus bárki lehet, legkevesebb három hónap után. Államilag engedélyezett „Imp“ iskola által. Nappali és esti kurzusok. Beiratkozások naponta. Kolozsvár, Március 6-utca 36. szám. 4942

MAGAS árban veszek használt borotvapengéket és jótállással köszörülök. Schwartz, Széchenyi-ter 29. 5191

FIGYELEM! A Horea-ut 92. szám alatt szépen és pontosan javítunk bármilyen szőnyegeket és fonunk. 5183 KÉT élelmiszerjegy találtatott. Átvethető Rákóczi-ut 27., Cserei Lászlónál. 5166

ELVESZETT szerdán délután Rákóczi és Fellegvári utvonalon egy fonott utazókisér. Becsületes megtaláló jutalom ellenében adja le Ioan Ursu-utca 18. ajtó. 5187

MENYASSZONYI ruha, fátyol és koszorú eladása és kölcsönzése nagy választékban az Orchideanál, Dózsa György-utca 22. 5188

Veszek 30—40.000 drb. téglát Cim a kiadóban

ADÁS-VÉTEL ANTIK ebédlő, konyha, háromajtós szekrény, két vaságy sodronnyal, eladó. Marx Károly-utca 14. 5201 4 ES FEL négyzetméteres perzsa-szőnyeg sürgösen eladó. Crisan-utca 33. ajtó 5. 5200 SZALMAZZÁKBA való szalmát lehet kapni állandóan. Krizbai-utca 7. 4921 BÉLYEGET, tömeget, gyűjteményt, régi levelezést állandóan veszek. Erős, Dávid Ferenc-u. 12. 4909 GYERMEKKOCSIT, melyet, kifogástalan állapotban, keresek. Stadion Sport, Kossuth Lajos-utca 12. 5034 GYERMEK mélykocsi, kifogástalan állapotban, eladó. Móríc Zsigmond (Apafi)-utca 36. 5031 ELADÓ olajpumpás fogorvos-szék, villanyfürő, egész felszerelés. Dr. Lázár, Molotov 6. 5093 SZAJMAZZÁKBA szalma kapható. Haromvásártér 4., szénapiác. 5079

Októberi árszállítás Hamburg Kozmetika Tanfolyamokhoz! Unió-utca 3 szám